

Hevur skapt sín egna bý

Allar søgurnar hjá Rakel ganga fyrri seg í Portjanua. Tað er ikki nakar veruligur býur, men »Rakelsa býur«. Hon hevur sett hann saman av tí besta frá øll teimum býum, hon kennir. »At alt gongur fyrri seg har ger, at eg kann skriva friari. Ongin kann koma og siga, at alt í søgunum ikki er, sum tað 'eigur at vera'«

Maðurin hjá Rakel Helmsdal er Philippe Carré, sum í Føroyum serliga er kendur fyrri síni pappírsklipp úr Havnini.

Tey hittust tá hann var í Føroyum, og tey fyrstu árin vóru tey av og á Blosses, sum er ein litil bygd mitt í Fraklandi. Har arbeiddu tey við hvør síni listargrein: Hann klypti, og hon skrivaði.

Men tey seinastu tvey árin hava tey búð burturav í Blosses. Og nú eru tey ikki einsamøll. Fyri 16 mánaðum síðani átti Rakel ein son, Gwenael.

Tikið seg aftur

Í Blosses hendir litið og einki, og meginparturin av fólkinum sum býr har, eru pensionistar. Tað vil siga at tey bæði í stóran mun liva burturfrá lívsins meldri.

– Man kann siga, at vit taka okkum burturfrá samfelagnum í eina tíð. Og tað kann kanska tykjast lægt fyrri summi – men tað er neyðugt, skulu vit kunna gera tað, vit gera, sigur Rakel.

– Nú skriva vit bæði, og tað hevði ikki borið til, um vit búðu í t.d. Havni. Tú fært rætt og slætt ikki tíð til tað.

Men burtursæð frá at tað er neyðugt fyrri at kunna arbeida burturav sum

Fyri trimum árum síðani var Rakel liðug við ta stóru bókina »Søgur úr Portjanua«. Síðani er hon farin frá forlagi til forlag – men eingin kann átaka sær at gev a hana út

rithøvundar, so heldur Rakel tað eisini vera spennandi soleiðis at taka seg aftur frá øllum eitt skifti.

– Eg haldi, at hetta er nakað sum nógv droyma um. Men hóast tey allar flestu eisini hava møguleikan at gera tað, so taka tey ikki kjansin. Fólk eru ov fastgrógvn í eina tilveru, tey ikki vilja fara burturúr.

– Hvussu gongur ein dagur hjá tykkum?

– Dagurin er í føstum rammum. Vit arbeida fastar tíðir, og eta og sova fastar tíðir. Og síðani Gwenael varð føddur, hevur sjálvsagt eisini verið neyðugt at hugsa um hansara tørv, tá

vit hava lagt dagarnar til rættis.

– At skriva burturav er eitt arbeiði sum alt annað. Tað er ikki soleiðis at tí bara kanst sita og biða eftir íblástrinum, og so skriva tað, sum fellur tær inn. Tað krevur nógv, skipað og konsentrerað arbeiði at skriva eina bók.

Íblásturin kemur aðrastaðni
Íblásturin og hugskotini til tað, tey bæði skriva, fáa tey kortini ikki í Blosses.

– Í Blosses er deydligt. Tað er aðrastaðni vit fáa tær upplivingar sum vit skulu hava, fyrri at kunna skriva.

Men í Blosses fáa vit tann friðin okkum tørvar til at gjøgnumarbeida tær.

Rakel fær hugskotini til sínar bókur – bæði persónar og hendingar – tá hon minst hugsar um at skriva. Og tey eru bæði úr Føroyum, Danmark og Fraklandi.

Men søgurnar hjá henni ganga altíð fyrri seg í sama stað: býnum Portjanua. Tað er ikki nakar veruligur býur, men »Rakelsa býur«.

– Eg havi sett hann saman við tí besta frá øllum teimum býum, eg kenni. Tí er tað verðins besti býur.

At hon skrivar um sín egna bý gevur henni eisini

tann fyrirmin, at eingin aftaná kann siga, at okkur t í søgunum hjá henni ikki er, sum tað »eigur at vera«.

– Portjanua ráði eg einsamøll fyrri, og tí kann eg eisini skriva akkurat, sum eg vil.

Men býurin hevur kortini fingið eitt meira og meira nágreiniligt skap, sum árinu eru farin.

– Tað liggur heilt fast hvør t.d. brekkurnar í býnum eru. Tílikt kann eg ikki broyta frá søgu til søgu. Býurin hevur fasta útsjón – men tað eri bara eg, sum kenni hana til fulnar.

Ummælini eru neyðug

Ein málari sær, hvør keypir myndirnar, og kann prátta við fólk á framsýningum. Ein sjónleikari hevur beinleiðis samband við sínar áskoðarar. Tann, sum skrivar, manglar hetta. Tí er tað týðningarmikið, at lesarin sjálvur ger vart við seg gjøgnum ummæli

Tá bókina er komin út í næstu viku, fer Rakel aftur til Fraklands. Og hon veit longu, hvat hon fer undir at skriva.

– Mín næsta bók verður ein barnabók, sum snýr seg um somu persónar sum tann, ið nú verður útgivin, sigur hon.

– Tað var soleiðis at eg tók eitt landastrok inn í ta bókina. Hann skuldi bara vera ein litil bipersónur – men hann endaði við at vera ein av høvuðspersónunum. Og tann nýggja bók-

in fer í stóran mun at snúga seg um hann. Tað er soleiðis tá tú skrivar – tú veist aldrin hvussu persónarnir útviklast. Viðhvørt kunnu teir heilt taka ræðið á tær. Tað er eisini tað sum ger hetta so spennandi at fáast við.

Ummælini mangla

So hóast tað gongur so stríltið at fáa givið út ta stóru bókina »Søgur úr Portjanua«, so fellur Rakel ikki í fátt: Hon fer at halda fram at skriva.

– Eg vil ráða mær sjálvri í mínum arbeiði. Og tað kann eg, tá eg skrivi. Einaferð var eg gartnari í Havni – tað dámdi mær eisini, just tí eg slapp at ráða mær sjálvri.

Men hon dylir ikki fyrri, at tað viðhvørt er bæði einligt og tungt at fáast við at skriva.

– Tað ringasta er, at tú í Føroyum fært so fáar reaktiónir uppá tað, tú ger t. Tá eg havi almennakunngjørt okkurt veit eg ongantíð, um fólk dámar tað ella ikki. Tað

koma eingi spontan ummæli í bløðunum – bara »biløgð« ummæli langt aftaná, at tilfarið er almennakunngjørt.

– Ein málari sær, hvør keypir myndirnar, og hann kann tosa við fólkini á framsýningunum. Ein sjónleikari hevur beinleiðis samband við sínar áskoðarar. Tann sum skrivar fær ikki hesi beinleiðis aftursvarini. Hann veit ikki, hvør lesarin er. Tí er tað so óalmindiliga týðningarmikið, at lesarin ger vart við seg sjálvur.

– Eg veit væl, at nógv ikki vilja siga tað, um tað er negativt, fyrri ikki at stoyta tann, sum hevur skrivað. Men tað er ein misskiljing. Tann er nógv betri at fáa eitt vánaligt ummæli, enn einki at fáa.

– Bara tað er ærligt!

VIT UMVÆLA

* Sjónvørp
* Videomaskinur
* Radiotól
og aðrar elektroniskar lutir

SKJÓTT – VÆL & BÍLIGA

OPÍÐ ER: Mánad.-fríggjadag Leygardag:
9-17 10-12

MELTIC FR 513 Syðrugøta
Tlf. 42001

Hjá FÍU
LÆKNA EXAM.
KOSMETOLOGUR
Tlf. 19118